

Enmannsutredning om tannhelsereform i Sverige:

Skal bli billigere for alle

Generaldirektör i Försäkringskassan, eller Rikstrygdeverket som vi kaller det i Norge, Curt Malmberg, har påtatt seg oppgaven å utrede en ny tannhelsereform i Sverige. Den skal oppfordre til forebygging og få kostnadene ned for reparativ behandling og protetik. Første etappe er tilbaketilgang, samtidig med at utrederen selv gikk Vasaloppet, i og med overlevering av den første av tre delutredninger i mars.

Oppdraget kommer fra den svenske regjeringen, ved inngangen til valgkampen før høstens riksdagsvalg. Utredningen skal gjøres i tre etapper og handler om større refusjoner, i form av en generell grunnstøtte og beskyttelse mot for høye kostnader. I april er det budsjettforhandlinger i Sverige, og vårbudsjettet der er en litt større sak enn det vi kjenner som behandlingen av revidert nasjonalbudsjett her til lands. Det skal forhandles om enighet mellom regjering

og støttepartiene i et litt langsiktig perspektiv. Og i et valgår vil regjeringen kjenne sin besøkelsestid og komme med utspill om for eksempel en tannhelsereform, som vil kunne gjøre dem populære i befolkningen. Om de andre partiene som kjemper om makten til høsten, vil stille seg annerledes til tannhelsereformsspørsmålet gjenstår imidlertid å se.

Tidende møter Curt Malmberg i Regjeringskanselliet i Stockholm. Der møter han hele tannhelseutredningen, inkludert sakkyndige og eksperter, et par ganger i måneden, og der sitter blant andre sekretariatets leder, Sofia Wallström, utlånt fra Finansdepartementet på full tid, etter at hun ble håndplukket til oppgaven. Malmberg selv har satt av én arbeidsdag

i uken til utredningsarbeidet, som han utfører i tillegg til sitt daglige virke som sjef for Försäkringskassan.

– Hva er mandatet for utredningen og hva har dere levert forslag til nå?

– I første omgang skulle vi se på hva det vil koste å gi alle svenske borgere over 20 år mulighet til en undersøkelse og en viss form for forebyggende behandling, i utgangspunktet hver 18. måned. Selv om det varierer litt hva den enkelte har behov for. Noen må litt oftere til tannlegen, mens andre ikke trenger å gå fullt så ofte. Mandatet sier videre at et besøk hver 18. måned ikke skal koste pasienten mer enn et vanlig legebesøk.

– Hva vil dette koste den svenske stat, og i hvilken grad får svenske pasienter støtte til dette i dag?

– Per i dag gis det mellom hundre og hundre og femti kroner i støtte til slik

undersøkelse og behandling, avhengig av pasientens alder, mens et gjennomsnittlig tannlegebesøk av denne typen koster pasienten cirka syv hundre kroner totalt, litt etter som. Det er her som i Norge, fri prisfastsettelse, så kostnaden varierer en del, blant annet avhengig av

hvilken tannlege en går til.

Når det gjelder spørsmålet om hva det vil koste staten å innføre en ordning der pasienten betaler en egenandel på to hundre kroner, mens staten gir et tilskudd på fem hundre, som vi ser for oss som en mulighet, har vi regnet ut det på to måter. Med utgangspunkt i at de samme pasientene går til tannlegen i dag, som kommer til å fortsette med slike besøk også i fremtiden, vil det koste staten 1,4 milliarder svenske kroner. Men i dag er det bare rundt 60 prosent av den voksne befolkningen som besøker tannhelsetjenesten regelmessig.

– Men med denne form for subsidiering kan det vel tenkes at flere vil benytte seg av muligheten til å avlegge tannlegen et besøk?

– Nettopp. Og noe av hensikten er å få flere til å gå regelmessig til tannlegen. Derfor har vi også laget et regnestykke der vi har sett for oss at antallet svensker som går jevnlig til kontroll, vil øke med 1,7 millioner, og at vi dermed kommer opp i 85 prosent av befolkningen. Hvis det skjer, øker kostnaden for staten til 1,9 milliarder svenske kroner.

– Og så kan en tenke seg at de 1,7 millionene som ikke har vært hos tannlegen på en stund, kan ha store behandlingsbehov. Er det noen som kan hjelpe dem med å betale for det?

– Ja, da er vi over i neste delutredning og den vil komme i slutten av juni. Den skal ta for seg beskyttelse mot høye kostnader og hvordan de med ekstremt høye tannlegeutgifter kan få støtte.

Noe av hensikten er å få flere til å gå regelmessig til tannlegen.

Vi ser for oss en ordning der pasienten betaler to hundre kroner og staten gir et tilskudd på fem hundre.

Curt Malmberg har levert den første av tre utredninger som kanskje vil danne grunnlaget for en ny tannhelsereform i Sverige.

– Og den siste og tredje delutredningen, hva skal den ta opp, og når kommer den?

– Den kommer i desember, og da skal vi se på hvordan de eventuelle nye støtteordningene skal forholde seg til gruppen pasienter over 65 år. Den skal også inneholde en gjennomgang av lovendringer og andre forandringer som må til for å innføre reformen.

– Hvordan stiller svenske tannleger seg til mandatet og utredningsarbeidet?

– Jeg er i nær kontakt med mange instanser som en del av dette arbeidet, blant dem er Sveriges Privattandläkarförning og representanter for Den offentlige tannhelsetjenesten. Jeg

synes jeg merker at tannlegene stiller seg positive til det som skjer. Jeg har til og med hørt at noen kan tenke seg å spandere egenandelen på to hundre kroner, mot å få nye pasienter og statstilskudd på 500 kroner per person. Det sier kanskje noe om konkurransesituasjonen

blant tannleger. I storbyene vel og merke. På landsbygda er det annerledes, og der har vi tannlegemangel.

– De er ikke redde for prisregulering, i forbindelse med den utredningen som kommer i juni?

– Jo, det er de. Etter at prisreguleringen forsvant her i 1999, har jeg inntrykk av at Tannlegeforeningen ser det som sin viktigste oppgave å bevare situasjonen slik. I vår utredning som

kommer 30. juni, vil vi skrive en del om det som har skjedd siden 1999, men den analysen er vi ikke ferdige med ennå. Jeg kan derfor ikke utelukke at vi kommer med forslag om prisregulering her og nå.

– Er det andre ting du vil nevne fra den utredningen som allerede er levert?

– Ja, jeg vil gjerne få frem at vi oppfordrer til større forbrukerbevissthet. Jeg undrer meg over at folk tilsynelatende er så lite opptatt av pris og kvalitet når de velger tannlege. Det ser ut

Tannlegene stiller seg positive til det som skjer. Noen kan til og med tenke seg å spandere egenandelen for å få nye pasienter.

som om de fleste velger tannlege én gang for alle og holder seg til det valget, selv om det er store variasjoner både når det gjelder pris og kvalitet. Jeg skulle gjerne sett at vi fikk et slags forbrukernes tannhelsebyrå her i Sverige, en instans som sitter på en samlet informasjon om alle tannleger, prisene på markedet, og kan hjelpe forbrukerne med råd når det gjelder tannlegemarkedet. Det er mange aktører av ulik kvalitet i dette markedet, og nå kommer det også nye til utenfra som etablerer seg og vil konkurrere, særlig på pris ser det ut til, avslutter Curt Malmberg.

Han hadde frist til 1. mars med den første utredningen og var ferdig i tide, samtidig med at han gikk i mål i det ni mil lange Vasaloppet, på ski. Men overleveringen til departementet ble utsatt til 6. mars, i påvente av at statsråden skulle kunne være til stede og motta den personlig, og dermed få mest mulig pressedekning rundt begivenheten. Det ser ut til at tannhelse kan bli et tema i svensk valgkamp fremover.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi